

PLEINC CO TALK

ACTUALISATIE KERNDOELEN KUNST & CULTUUR

24
MAART
2026

WELKOM

Fijn dat je er bent! We starten om 15.00 uur

- Zet je naam en organisatie even in beeld
- Zet je microfoon op dempen
- Vragen kun je stellen via de chat
- De presentatie sturen we na afloop toe

CO TALK

ACTUALISATIE KERNDOELEN KUNST & CULTUUR

DEELNEMERS

- Ruim 70 deelnemers
- Scholen, schoolbesturen, culturele sector, overheid en zelfstandigen

SPREKERS

- **Jolanda Konings**

Adviseur Cultuureducatie PO

- **Maedy de Miranda**

Adviseur Cultuureducatie VO & lid ontwikkelteam kerndoelen SLO

PEILING

HOE STA JIJ NU TEGENOVER DE NIEUWE KERNDOELEN?

1. Tjonge, moet dat allemaal echt?
2. Ik moet het nog maar zien, maar ik laat me graag overtuigen
3. Met wat ik nu weet, stemmen de nieuwe kerndoelen mij positief

PROGRAMMA

ACTUALISATIE KERNDOELEN KUNST & CULTUUR

1. Wat zijn de nieuwe kerndoelen?
2. Waarom zijn de kerndoelen geactualiseerd?
3. Tijdspad implementatie
4. Inzoomen op de nieuwe kerndoelen: 3 domeinen
5. De belangrijkste wijzigingen
6. Wat betekenen de nieuwe kerndoelen voor het werkveld?

Zet je vraag over het betreffende onderwerp tussendoor in de chat.

Deze worden verzameld door Marije. Er zijn 3 momenten voor vragen.

1. KERNDOELEN

WAT ZIJN DE NIEUWE KERNDOELEN ?

- Kerndoelen voor alle leergebieden
- Karakteristiek: hoe zit het leergebied in elkaar?
- Raamwerk: de kerndoelen zelf

2. WAAROM ACTUALISATIE

EEN HISTORISCHE SCHETS

A. Historische schets primair onderwijs

Besluiten	1993	1998	2006
Kerdoelen	1 ^e generatie kerndoelen	2 ^e generatie (vernieuwde) kerndoelen	3 ^e generatie kerndoelen
Vakken/leergebied	Tekenen en handvaardigheid, muziek, spel/bevordering van het taalgebruik (drama) en beweging (dans)	Kunstzinnige oriëntatie (tekenen, handvaardigheid, muziek, spel/bevordering van het taalgebruik en beweging)	Kunstzinnige oriëntatie
Aantal kerndoelen voor kunst en cultuur (tussen haakjes het totaal aantal)	19 (122)	15 (103)	3 (58)
Vervallen	Per 1-8-1998	per 22-3-2006	

B. Historische schets onderbouw voortgezet onderwijs

Besluiten	1993	1998	2006
Leerjaren	Basisvorming (1 t/m 3)	Basisvorming (1 t/m 3)	Onderbouw (1 en 2)
Kerdoelen	1 ^e Generatie kerndoelen	2 ^e Generatie (herziene) kerndoelen	3 ^e Generatie kerndoelen (nieuwe kerndoelen)
Vakken/leergebied	Ten minste 2 van de volgende vakken: beeldende vorming (tekenen, handenarbeid, textiele werkvormen, film, fotografie, audiovisuele vormgeving), dans, drama, muziek	Ten minste 2 van de volgende vakken: beeldende vakken (tekenen, handenarbeid, textiele werkvormen, film, fotografie, audiovisuele vormgeving), dans, drama, muziek	Leergebied kunst en cultuur
Adviesuren	minimaal 280 uur (2 kunstvakken)	minimaal 280 uur (2 kunstvakken)	geen
Aantal kerndoelen voor kunst en cultuur	Beeldende vorming (10) Dans (11) Drama (7) Muziek (7)	Beeldende vakken (19) Dans (14) Drama (11) Muziek (13)	Leergebied kunst en cultuur (5)
Vervallen	Per 1-8-1998	Per 1-8-2003	

2. WAAROM ACTUALISATIE

TOEN 2006 & NU 2026

/ Kerndoelen primair onderwijs 2006

Kerndoelen Kunstzinnige oriëntatie

Kerdoel 54

De leerlingen leren beelden, taal, muziek, spel en beweging te gebruiken om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren.

Kerdoel 55

De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren.

Kerdoel 56

De leerlingen verwerven enige kennis over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed.

Overzicht kerndoelen kunst en cultuur

Domein

Kerdoel 35

Artistiek creatief vermogen

De leerling ontwikkelt artistiek creatief vermogen

- A Creatieve maak- en denkstrategieën
- B Ontwikkelen van creatieve vermogens
- C Betekenis geven

Domein

Kerdoel 36

Maken en betekenis geven

De leerling maakt kunstzinnige uitingen

- A Verbeelden en creëren
- B Kunstzinnige technieken en vaardigheden

Domein

Kerdoel 37

Meemaken en betekenis geven

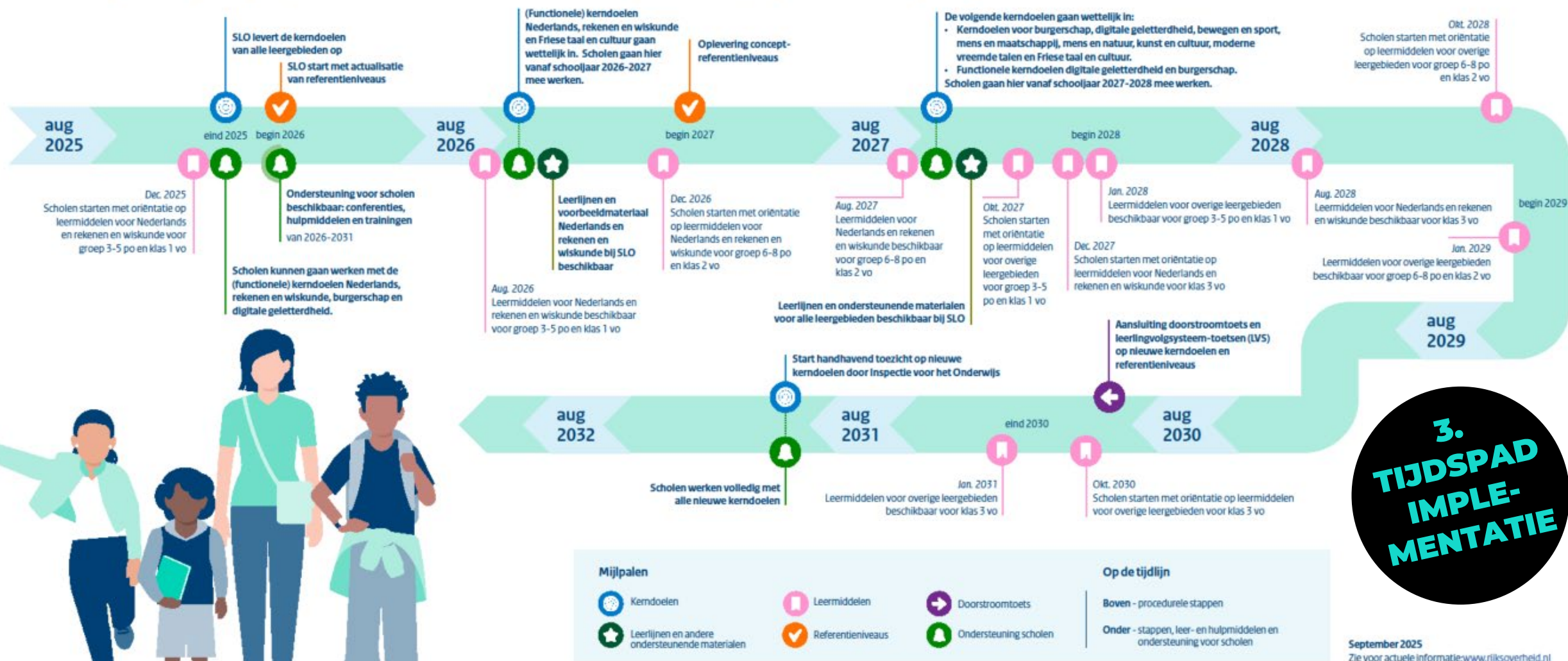
De leerling maakt kunst en cultuur mee

- A Kunst en cultuur actief meemaken
- B Kunst en cultuur in context

Implementatie kerndoelen

De kerndoelen voor het primair onderwijs, de onderbouw van het voortgezet en het (voortgezet) speciaal onderwijs worden herzien. Deze tijdlijn biedt een overzicht van de beoogde inwerkingtreding en implementatie van de nieuwe kerndoelen. (herziening van de examenprogramma's is hierin nog niet opgenomen)

4. INZOOMEN

KERNDOELEN NADER BEKEKEN

- Kerndoelen leergebied Kunst & Cultuur
- Doorlopende lijn PO-VO
- Specifiek geformuleerd
- In 3 domeinen ondergebracht

Domein	Kerndoel PO	Kerndoel VO
Artistiek en creatief vermogen	35 A, B en C	40 A, B en C
Maken en betekenis geven	36 A en B	41 A en B
Meemaken en betekenis geven	37 A en B	42 A en B

4. INZOOMEN

OVERZICHT DRIE DOMEINEN

Artistiek creatief vermogen

De leerling ontwikkelt artistiek creatief vermogen

- A Creatieve maak- en denkstrategieën
- B Ontwikkelen van creatieve vermogens
- C Betekenis geven

Maken en betekenis geven

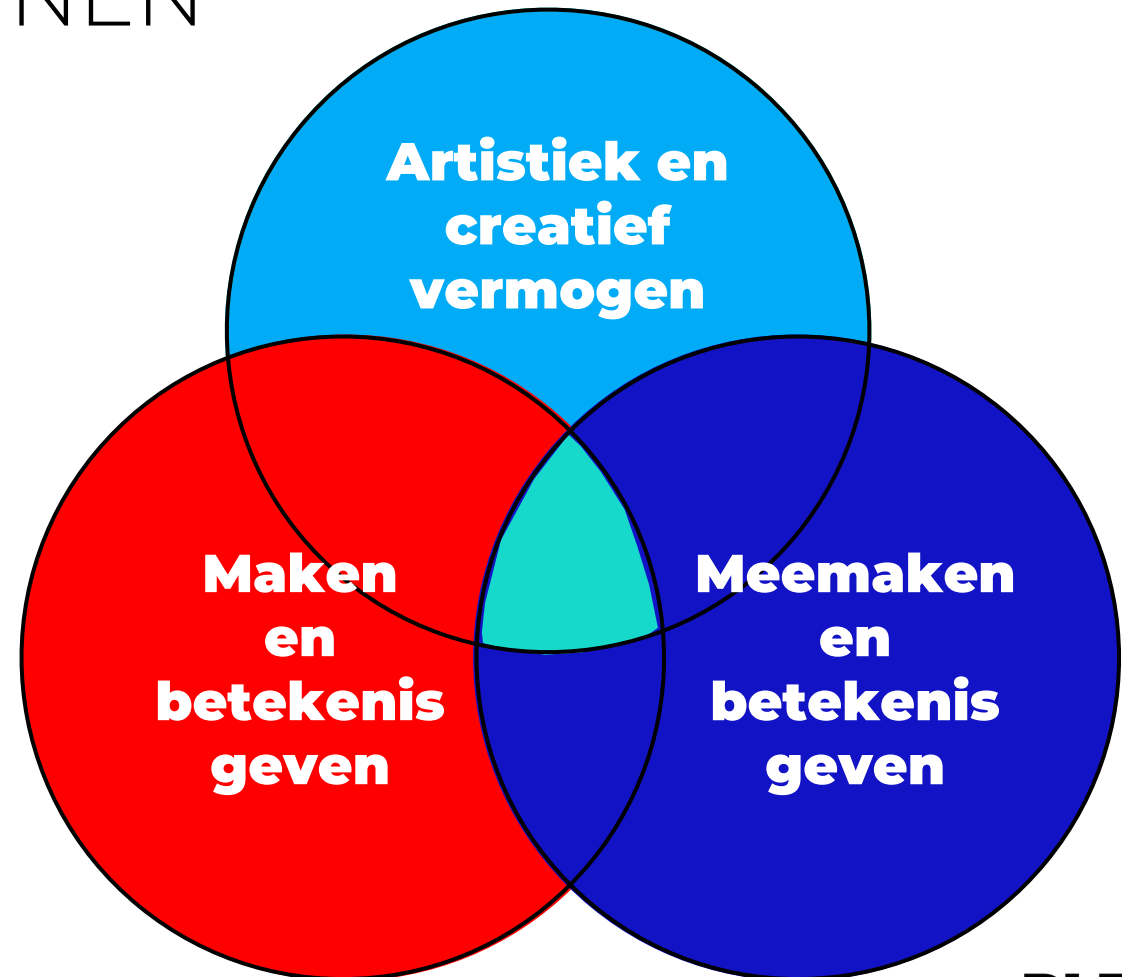
De leerling maakt kunstzinnige uitingen

- A Verbeelden en creëren
- B Kunstzinnige technieken en vaardigheden

Meemaken en betekenis geven

De leerling maakt kunst en cultuur mee

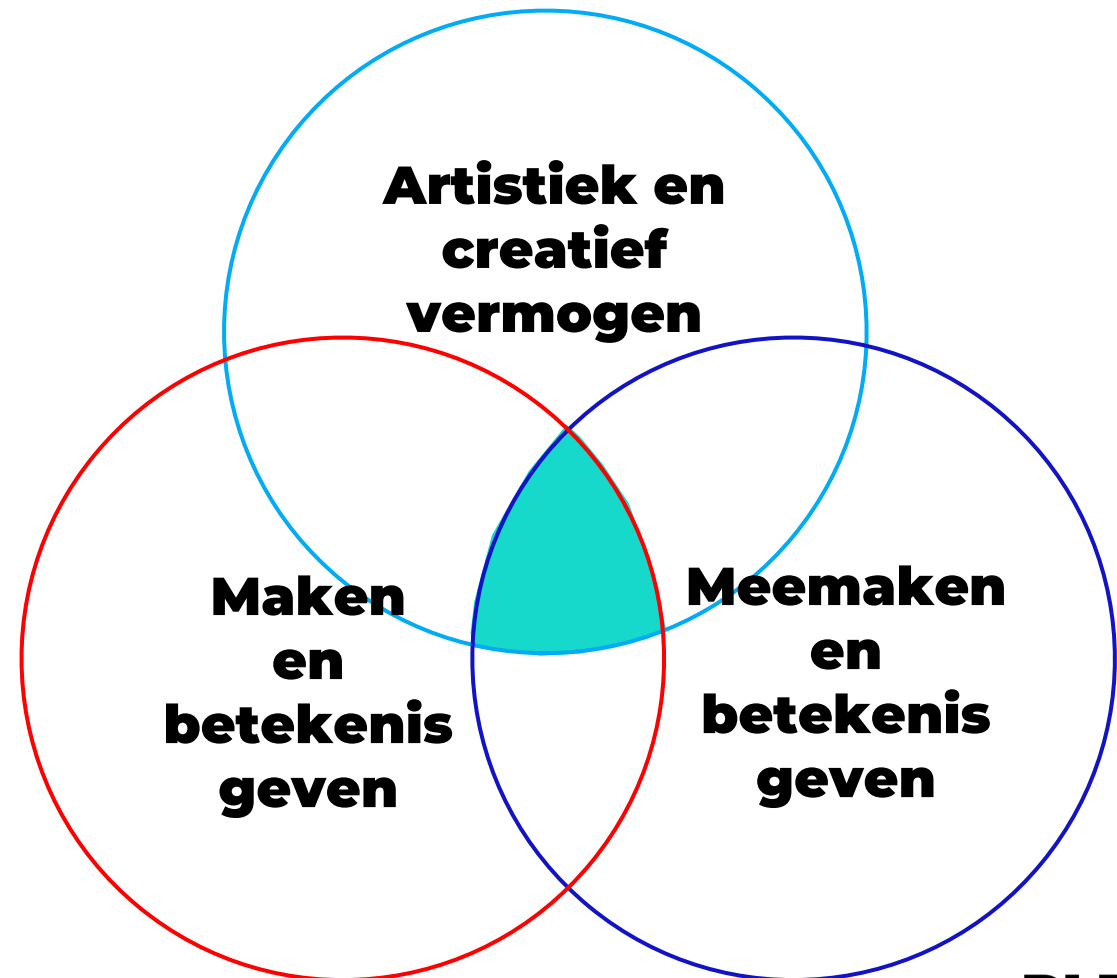
- A Kunst en cultuur actief meemaken
- B Kunst en cultuur in context

4. INZOOMEN

TYPE DOELEN

- **Beheersingsdoelen**
beschrijven kennis en vaardigheden die leerlingen moeten hebben
- **Ervaringsdoelen**
beschrijven welke ervaring leerlingen moeten opdoen om de eigen horizon te verbreden
- **Aanbodsdoelen**
beschrijven waar school in onderwijsaanbod voor moet zorgen

4. INZOOMEN

KERNDOELEN SPECIFIEK GEFORMULEERD

Artistiek creatief vermogen

De leerling ontwikkelt artistiek creatief vermogen

- A Creatieve maak- en denkstrategieën
- B Ontwikkelen van creatieve vermogens
- C Betekenis geven

Maken en betekenis geven

De leerling maakt kunstzinnige uitingen

- A Verbeelden en creëren
- B Kunstzinnige technieken en vaardigheden

Meemaken en betekenis geven

De leerling maakt kunst en cultuur mee

- A Kunst en cultuur actief meemaken
- B Kunst en cultuur in context

Kerdoel 37

De leerling maakt kunst en cultuur mee.

37A

De leerling neemt deel aan diverse culturele en kunstzinnige activiteiten en reflecteert op eigen ervaringen en die van anderen.

Het gaat hierbij om:

- omgaan met de gebruiken en gewoonten bij het actief meemaken van kunst en cultuur in uiteenlopende contexten;
- uitwisselen van ervaringen in interactie met professionele makers;
- omgaan met uiteenlopende opvattingen en belevingen van anderen;
- vergelijken van eigen interesses en voorkeuren voor kunstzinnige uitingsvormen met die van anderen;
- maken van een kunstzinnige uiting als verwerking van een culturele en kunstzinnige ervaring.

37B

De leerling verkent het ontstaan van kunstzinnige en cultuurhistorische uitingen.

Het gaat hierbij om:

- verkennen van kunstzinnige uitingen, kunststromingen en erfgoed in cultuur;
- verkennen van de invloed van tijd en plaats op het werk van makers;
- verkennen van de functie en waarde van uitingen van kunst en cultuur voor zichzelf en de samenleving.

VRAGEN?

5. WIJZIGINGEN

KERNDOELEN TOEN & NU

/ Kerndoelen primair onderwijs 2006

Kerndoelen Kunstzinnige oriëntatie

Kerdoel 54

De leerlingen leren beelden, taal, muziek, spel en beweging te gebruiken om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren.

Kerdoel 55

De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren.

Kerdoel 56

De leerlingen verwerven enige kennis over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed.

Overzicht kerndoelen kunst en cultuur

Domein

Kerdoel 35

Artistiek creatief vermogen

De leerling ontwikkelt artistiek creatief vermogen

- A Creatieve maak- en denkstrategieën
- B Ontwikkelen van creatieve vermogens
- C Betekenis geven

Domein

Kerdoel 36

Maken en betekenis geven

De leerling maakt kunstzinnige uitingen

- A Verbeelden en creëren
- B Kunstzinnige technieken en vaardigheden

Domein

Kerdoel 37

Meemaken en betekenis geven

De leerling maakt kunst en cultuur mee

- A Kunst en cultuur actief meemaken
- B Kunst en cultuur in context

ARTISTIEK CREATIEF VERMOGEN

Kerdoel 35 De leerling ontwikkelt artistiek creatief vermogen.

35A De leerling gebruikt creatieve maak- en denkstrategieën in een iteratief kunstzinnig proces.

Het gaat hierbij om:

- omgaan met speelruimte: experimenteren, improviseren en spelen met materialen, technieken, beweging, klank en instrumenten;
- verkennen van eigen en gezamenlijke ideeën bij het maakproces;
- gebruiken van ideeën van andere makers als inspiratie voor eigen en gezamenlijke kunstzinnige uitingen;
- gebruiken van uitingen van kunst en cultuur als inspiratie voor eigen en gezamenlijke kunstzinnige uitingen;
- bijstellen van eigen en gezamenlijke kunstzinnige uitingen.

35B De leerling onderzoekt het eigen artistiek creatief vermogen.

Het gaat hierbij om:

- oriënteren op diverse technieken, materialen, middelen, vormen en processen;
- bespreken van getoonde eigen of gezamenlijke kunstzinnige uitingen;
- kijken en luisteren naar uitingen van kunst en cultuur;
- verwoorden van eigen artistieke voorkeuren en vermogens tijdens het maakproces.

35C De leerling onderzoekt betekenissen van kunst en cultuur tijdens het maken en meemaken.

Het gaat hierbij om:

- bespreken van betekenissen van eigen kunstzinnig werk en dat van medeleerlingen;
- beschouwen en beschrijven van uitingen van kunst en cultuur van uiteenlopende makers;
- gebruiken van vaktaal;
- vragen stellen over de betekenissen van uitingen van kunst en cultuur;
- verwoorden van een mening over uitingen van kunst en cultuur.

PO

Kerdoel 40 De leerling ontwikkelt artistiek creatief vermogen.

40A De leerling gebruikt creatieve maak- en denkstrategieën in een iteratief kunstzinnig proces en reflecteert op gemaakte keuzes.

Het gaat hierbij om:

- omgaan met speelruimte en selecteren van creatieve strategieën bij het maken en meemaken;
- onderzoeken van verschillende ideeën, mogelijkheden en oplossingen bij het maken van eigen en gezamenlijke kunstzinnige uitingen;
- gebruiken van ideeën, perspectieven en inzichten van andere makers als inspiratie voor eigen en gezamenlijke kunstzinnige uitingen;
- selecteren en gebruiken van bronnen als inspiratie voor eigen en gezamenlijke kunstzinnige uitingen;
- evalueren en bijstellen van het maakproces.

40B De leerling onderzoekt het eigen artistiek creatief vermogen.

Het gaat hierbij om:

- onderzoeken van artistieke voorkeuren: technieken, materialen, middelen, thema's, stijlen, genres;
- maken van keuzes in relatie tot het proces en het product;
- bespreken van getoonde eigen of gezamenlijke kunstzinnige uitingen;
- verwoorden van een mening over eigen en gezamenlijke kunstzinnige uitingen;
- verwoorden van eigen artistieke voorkeuren en vermogens tijdens het maakproces.

40C De leerling onderzoekt betekenissen van kunst en cultuur tijdens het maken en meemaken.

Het gaat hierbij om:

- beschouwen en beschrijven van uitingen van kunst en cultuur van uiteenlopende makers en perspectieven;
- beschrijven van vormgevingselementen;
- gebruiken van bronnen over makers, het werk en de context;
- interpreteren van eigen en gezamenlijke uitingen van kunst en cultuur;
- onderbouwen van een mening met gebruik van vaktaal over uitingen van kunst en cultuur.

VO

MAKEN & BETEKENIS GEVEN

Kerdoel 36 De leerling maakt kunstzinnige uitingen.

36A De leerling drukt zich individueel en samen met anderen uit in vormen van kunst.

Het gaat hierbij om:

- gebruiken van verbeeldende elementen uit beeldende kunst en muziek, alsmede van dans, of film, of theater bij het maken van eigen werk;
- verbeelden van verhalen, ideeën, gedachten, ervaringen en gevoelens;
- maken van kunstzinnige uitingen als reactie op maatschappelijke vraagstukken en gebeurtenissen;
- ontwerpen en realiseren van toegepaste vormen van kunst;
- herinterpreteren van bestaand werk.

36B De leerling gebruikt technieken en vaardigheden bij het maken van individueel en gezamenlijk werk.

Het gaat hierbij om:

- beeldende materialen, technieken en gereedschappen;
- muzikale technieken en instrumenten;
- fotografische en filmische technieken of;
- dansante technieken of;
- spel- en acteertechnieken.

PO

Kerdoel 41 De leerling maakt kunstzinnige uitingen.

41A De leerling drukt zich individueel en samen met anderen uit in vormen van kunst.

Het gaat hierbij om:

- gebruiken van vormgevingselementen uit beeldende kunst en muziek, alsmede van dans of film of theater bij het maken van eigen werk;
- verbeelden van verhalen, ideeën, gedachten, ervaringen en gevoelens;
- maken van kunstzinnige uitingen als reactie op maatschappelijke vraagstukken en gebeurtenissen;
- ontwerpen en realiseren van toegepaste vormen van kunst;
- herinterpreteren van bestaand werk.

41B De leerling kiest en gebruikt bekende en nieuwe technieken en vaardigheden bij het maken van individueel en gezamenlijk werk.

Het gaat hierbij om:

- beeldende materialen, technieken en gereedschappen;
- muzikale technieken en instrumenten;
- fotografische en filmische technieken of;
- dansante technieken of;
- spel- en acteertechnieken.

VO

MEEMAKEN & BETEKENIS GEVEN

Kerdoel 37 De leerling maakt kunst en cultuur mee.

37A De leerling neemt deel aan diverse culturele en kunstzinnige activiteiten en reflecteert op eigen ervaringen en die van anderen.

Het gaat hierbij om:

- omgaan met de gebruiken en gewoonten bij het actief meemaken van kunst en cultuur in uiteenlopende contexten;
- uitwisselen van ervaringen in interactie met professionele makers;
- omgaan met uiteenlopende opvattingen en belevingen van anderen;
- vergelijken van eigen interesses en voorkeuren voor kunstzinnige uitingsvormen met die van anderen;
- maken van een kunstzinnige uiting als verwerking van een culturele en kunstzinnige ervaring.

37B De leerling verkent het ontstaan van kunstzinnige en cultuurhistorische uitingen.

Het gaat hierbij om:

- verkennen van kunstzinnige uitingen, kunststromingen en erfgoed in cultuur;
- verkennen van de invloed van tijd en plaats op het werk van makers;
- verkennen van de functie en waarde van uitingen van kunst en cultuur voor zichzelf en de samenleving.

PO

Kerdoel 42 De leerling maakt kunst en cultuur mee.

42A De leerling neemt deel aan diverse culturele en kunstzinnige activiteiten en toont inzicht in kunst- en cultuuruitingen.

Het gaat hierbij om:

- omgaan met de gebruiken en gewoonten bij het actief meemaken van kunst en cultuur in uiteenlopende contexten;
- uitwisselen van ervaringen in interactie met professionele makers;
- beschrijven van het effect van de gebruikte technieken en vormgevingselementen op de ervaring;
- vergelijken van interesses en voorkeuren voor kunstzinnige uitingsvormen;
- maken van een kunstzinnige uiting als verwerking van een culturele en kunstzinnige ervaring.

42B De leerling onderzoekt kunstzinnige en cultuurhistorische uitingen en de functie in de samenleving.

Het gaat hierbij om:

- vergelijken van diverse, actuele en historische uitingen van kunst en erfgoed in cultuur;
- vragen stellen over de invloed van tijd en plaats op het werk van makers;
- vragen stellen over de invloed van kunst op de samenleving;
- verwoorden van een mening over de functie en betekenis van kunst en cultuur in het eigen leven.

VO

5. WIJZIGINGEN

OPVALLENDE VERANDERINGEN

ARTISTIEK CREATIEF VERMOGEN

het 'artistieke proces' als hart van de kerndoelen

ITERATIEF PROCES

proces met onderzoek en ontwerpstappen - herhaaldelijk toegepast.
feedback, onderzoek of reflectie op een eerdere stap worden gebruikt
om een volgende versie van het ontwerp te verbeteren
-> steeds verfijning tot aan het eindproduct

KARAKTERISTIEK

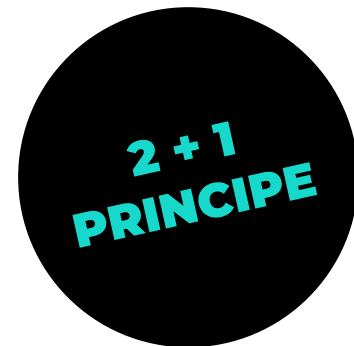
- Kenmerken van het leergebied
- Samenhang binnen het leergebied
- Samenhang met andere leergebieden

5. WIJZIGINGEN

OPVALLENDE VERANDERINGEN

“Tegelijkertijd ontdekken leerlingen ook nieuwe en onbekende kunstvormen. Een **rijk aanbod binnen en buiten de school** ondersteunt hun artistieke en culturele ontwikkeling.”

Citaat uit karakteristiek

VRAGEN?

6. WERKVELD

WAT BETEKENEN KERNDOELEN VOOR JOU?

1. Oriënteren op de nieuwe kerndoelen
2. Onderzoeken: wat doen we al in lijn met de nieuwe kerndoelen?
3. Onderzoeken: wat is onze sterke kant?
4. Onderzoeken: wat ontbreekt er nu nog?

“Hoe kunnen we zorgen dat we aan de kerndoelen voldoen?”

6. WERKVELD

WAT BETEKENEN KERNDOELEN VOOR JOU?

1. Oriënteren op de nieuwe kerndoelen
2. Onderzoeken: wat doen we al in lijn met de nieuwe kerndoelen?
3. Onderzoeken: wat is onze sterke kant? -> **Communiqueer dit!**
4. Onderzoeken: wat ontbreekt er nu nog? **En wat is onze ambitie hierin?**

“Hoe kunnen we zorgen dat meerdere kerndoelen bij ons aan bod komen?”

6. WERKVELD

WAT BETEKENEN KERNDOELEN VOOR JOU?

1. Oriënteren op de nieuwe kerndoelen
2. Onderzoeken: wat **maken we al mogelijk** i.h.k.v. de nieuwe kerndoelen?
3. Onderzoeken: wat is onze sterke kant? -> **Communiqueer dit!**
4. Onderzoeken: wat ontbreekt er nu nog? **En wat is onze ambitie hierin?**

“Hoe zorgen wij voor een rijke leeromgeving (in en) om de school?”

TRAINING KERNDOELEN

IN DRIE MIDDAGEN

PRAKTISCH

Data: 7 september, 28 september, 26 oktober 2026

Tijd: 13.30 – 17.00 uur

Locatie: Alkmaar

Kosten: € 295,- ex BTW

Voor: in eerste instantie leerkrachten en kunstvakdocenten

NA DE TRAINING

- Vertaal je kerndoelen naar concreet onderwijs
- Neem je het team mee in betekenis en uitvoering
- Benut je de culturele omgeving actief
- Verbind je kunst en cultuur met andere leergebieden

PEILING

HOE STA JIJ NU TEGENOVER DE NIEUWE KERNDOELEN?

1. Tjonge, moet dat allemaal echt?
2. Ik moet het nog maar zien, maar ik laat me graag overtuigen
3. Met wat ik nu weet, stemmen de nieuwe kerndoelen mij positief

VRAGEN?

BEDANKT VOOR JE AANWEZIGHEID

N.B. deze presentatie is onderdeel van de aftermail die volgt

**Samen
voor een
creatieve
generatie**